

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בששת התפילה

פְּרִשֶׁת פְּקוּדֵי

ב' אדר ב' תשע"ט

הפטרה: ויעש חירום

ברכת הלבנה החל מליל חמישי

ז' באדר לידת ופטירת משה רבנו ביום חמישי

יציאת השבת ר"ת 18:54

גיליון 522

יציאת השבת:

18:22

ירושלים: 18:19

כניסת השבת:

17:12

ירושלים: 17:06

בְּצִלְאֵל – לא רק אמנות ועיצוב

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

רבות נכתב על הקמת המשכן, מלאכת המחשבת של העוסקים במלאכה ובראשם בצלאל. בצלאל זכה למתנת שמים, לב מבין לעשות בכסף בזהב ובנחושת ובחרושת עץ. לא רק את תכנון הדברים אלא גם את ביצועם הלכה למעשה. וכך מובא במדרש:

בְּצִלְאֵל עַל שֵׁם חֲקִמְתּוֹ נִקְרָא. בְּשִׁעָה שָׁאֵמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִשָּׁה: לֵךְ אָמַר לוֹ לְבְצִלְאֵל עֲשֵׂה לִי מִשְׁכָּן אֲרוֹן וְכִלִּים, הִלֵּךְ מִשָּׁה וְהִפֵּךְ, וְאָמַר לוֹ: עֲשֵׂה אֲרוֹן וְכִלִּים וּמִשְׁכָּן.

אָמַר לוֹ בְּצִלְאֵל: מִשָּׁה רַבִּינוּ: מִנְהֲגוֹ שֶׁל עוֹלָם - אָדָם בּוֹנֶה בֵּית, וְאַחֵר כֶּה מְכַנִּים לְתוֹכּוֹ פְּלִים וְאַתָּה אוֹמֵר: עֲשֵׂה לִי אֲרוֹן וְכִלִּים וּמִשְׁכָּן? פְּלִים שָׁאֲנִי עוֹשֶׂה - לְהִיכֵן אֲכַנִּיסם? שָׁמָּה כֶּה אָמַר לֵךְ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: עֲשֵׂה מִשְׁכָּן אֲרוֹן וְכִלִּים? אָמַר לוֹ: שָׁמָּה בְּצִל אֵל הֵייתָ וְיִדְעָתָּ?

במקרה זה לא נאמרה הנבואה לבצלאל אלא דוקא למשה, ואולם בצלאל מתוך תבונתו שואל את משה רבנו, מתוך כבוד ונימוס: שָׁמָּה כֶּה אָמַר לֵךְ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא? ומשה כמובן מודה לבצלאל, ומוסיף בשבחו: שָׁמָּה בְּצִל אֵל הֵייתָ וְיִדְעָתָּ? בצלאל לא היה רק אומן אלא מחובר בכל מעשיו לבורא עולם.

עם סיום מלאכת המשכן, וסיום ספר שמות, הלימוד מכך כלפי כל אחד מאתנו: שבכל מלאכה בה אנו עוסקים, ובוודאי בבניית משכנו של האדם, נעשה זאת בבחינת סוף מעשה במחשבה תחילה, ומתוך תפילה לעשות את רצון ה' בשלמות, מתוך סייעתא דשמיא.

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שורץ. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריה מספר חשבון: 123459

ז' באדר - יום לידתו ופטירתו של משה רבנו

ז' באדר הוא יום שנולד בו משה רבינו ויום שמת בו לסוף מאה ועשרים שנה. שהקדוש ברוך הוא יושב וממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום ומחדש לחדש, שנאמר (שמות כג) 'אֵת מִסְפַּר יָמֶיךָ אֲמַל'.

תענית ז' באדר:

נוהגים חסידים ואנשי מעשה להתענות ביום זה ולומר 'סדר תיקון ליום ז' אדר' ככתוב בסידורים, לפי שמיתת צדיקים מכפרת והתענית עם תשובה ותפילה מכפרת, ויוצאת כפרה שלמה לכל ישראל; ובשנה מעוברת שיש בה שני אדרים, עיקרה של תענית זו באדר שני; ואולם יש שנוהגים תענית גם באדר ראשון, ונותנים טעם לדבר.

צפיה לישועה:

ביום זה, ז' אדר, צריך כל אדם לתת לבו לשני דברים שיהיו נטועים וקבועים אצלו לתמיד: צפיה לישועה, ויראת הדין: צפיה לישועה כיצד? צא ולמד מלידתו של משה רבינו:

תחילת לידתו של משה רבינו בצער גדול היתה. שגור פרעה: כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, וזה שלש שנים ושלש שנה ששוטרי פרעה וכל עמו אורבים לכל אשה הרה בישראל וכיון שמלאו ימיה ללדת, והנה בן - מיד חוטפים אותו ממנה ומשליכים אותו היאורה ומטביעים אותו. מרחם אמו יצא למות. וכל ישראל, קטניהם עם גדוליהם שרויין בצער ומיואשין מן הישועה:

עמרם, גדול הדור היה כיון שראה את עמו בצער הגדול הזה, אמר, לשוא אנו עמלים! עמד וגרש את אשתו לבל יולידו עוד לתוהו, ואשתו כבר היתה מעוברת עם משה שלשה חדשים. עמדו כל ישראל וגרשו נשותיהם:

באותה שעה שרתה רוח הקדש על מרים בת חמש השנים, ואמרה: עתידה אמי שתלד בן שמושיע את ישראל! ויתאושו אביה ואמה מדבריה ויתחזקו באמונתם ובצפיתם לישועה וחזרו ונישאו זה לזה וכמוהם עשו כולם, והנה נולד מושיעם של ישראל!

וכמה צער ורוגז היו אחר לידתו של משה; כל עם פרעה, אנשים ונשים וטף, ארבו כולם לצודו ולהשמידו, והנה הוא מושלך הפקר במי היאור! ואחר שנצל ממי היאור, שמא תאמר עברה הסכנה? והלא הסכנה גדולה עכשו שבעתים. שהרי נפל בעודו תינוק בין שני האריות, בבית פרעה הוא נתן, שמשם הזעם והחרון יוצאים על ישראל להשמדם, והרי תינוק הוא משה, את אביו לא ידע את אמו לא הכיר ואת כל עמו לא ראה - הרי יוסיפו בני עולה לענותו ויעשו גם אותו לצורר ישראל ונוסף גם הוא על שונאינו. ועדין פחדו של עמרם קים - לשוא אנו עמלים!

עכשו בוא וראה כמה גדול כח האמונה וההתחזקות בצפיה לישועה, זו שפעמה בלב מרים והפעימה את לבות אחרים שמלאו אמונה וצפיה כמוה, אלמלא נולד משה מה טעם היה לכל העולם ומלואו, שהיה חוזר לתוהו ובוהו. ועכשו שנולד אף על פי שהוא נתון בין שני אריות - סוף שיצא משם ויושיע את כל עמו ויאיר לכל העולם בכל הדורות, ואת מלזעות רשעים ישבר, ואף הם יאמרו: ה' הצדיק! הא למדת, כמה צריך כל אדם בכל עת ובכל שעה להתחזק באמונה ולצפות לישועה.

**חידון השבת בסימן
הילולת משה רבנו ע"ה**

ביום חמישי ז' אדר ב'

בשעה 10:30

באולם יד לבנים ברעננה

במעמד גדולי ישראל

מוזמנים להשתתף

ר' משה: 0534202617

יראת הדין: יראת הדין כיצד? צא ולמד ממיתתו של משה רבינו. משה רבינו אדון כל הנביאים, שמיום שנולד שרתה בו רוח נבואה, והושיע לישראל, ועשה כל האותות והמופתים במצרים, וקרע את הים, ודרך דרך בשמים, ותפס במלחמתו של מלאכים ושרפים וקבל תורה של אש, ודר תחת כסא של אש, ודבר עם ה' פנים אל פנים, ולמד תורה לכל ישראל, וכלכלם ארבעים שנה במדבר, ועשה מלחמה עם סיחון ועוג, והעמיד חמה ולבנה - כיון שחטא חטא קל במי מריבה, ונתמעט קידוש שמו יתברך בשגגתו, נגזרה עליו מיתה - על אשר מעלתם בי בתוך בני ישראל וגו' כי מנגד תראה את הארץ ושמך לא תבוא (דברים לב)

וגו'; ולא עמדו לו כל זכויותיו וצדקותיו אשר פעל עם ישראל כנגד מידת הדין, שהיא מידת האמת של בורא כל העולמים: הא למדת כמה גדול עמקו של הדין וכמה צריך אדם להתיירא מן החטא אפילו של שוגג, כל שכן מויד.

מדרשי חכמים על לידתו של משה:

וילך איש מבית לוי (שמות ב) - להיכן הלך? אמר רב יהודה בר זבינא: שהלך בעצת בתו. תנא: עמרם גדול הדור היה, כיון שראה שאמר פרעה הרשע: כל הבן הילוד תשליכהו (שם א), אמר: לשוא אנו עמלים. עמד וגרש את אשתו. עמדו כולם וגרשו את נשותיהם. אמרה לו בתו: אבא, קשה גזרתך יותר משל פרעה, שפרעה לא גזר אלא על הזכרים, ואתה גזרת על הזכרים ועל הנקבות; פרעה לא גזר אלא בעולם הזה, ואתה בעולם הזה ולעולם הבא; פרעה הרשע - ספק מתקיימת גזרתו, ספק אינה מתקיימת, אתה צדיק - בודאי שגזרתך מתקיימת, שנאמר: ותגזר אִמֶּךָ וְיָקָם לָךְ (איוב כב). עמד והחזיר את אשתו; עמדו כולם והחזירו את נשותיהם. (סוטה יב):

ויקח את בת לוי - 'והחזיר' - לא נאמר, אלא ויקח. אמר רב יהודה בר זבינא: שעשה לה מעשה ליקוחים; הושיבה באפריון, ומרים ואהרן מרקדים לפניהם, ומלאכי השרת אומרים: אם הבנים שמחה. (שמות רבא א): ותהר האשה ותלד בן - והלא היתה מעוברת בו שלשה חדשים מקודם? אמר רב יהודה בר זבינא: מקיש לידתה להורות; מה הורתה שלא בצער, אף לידתה שלא בצער.

ותרא אותו כי טוב הוא - רבי מאיר אומר: טוב שמו. רבי יהודה אומר: ראוי לנביאות. רבי נחמיה אומר: טוביה שמו. אחרים אומרים: נולד כשהוא מהול. וחכמים אמרו:

בשעה שנולד משה נתמלא כל הבית אורה. כתיב הכא: ותרא אותו כי טוב, וכתיב התם (בראשית א): וירא אלקים את האור כי טוב. (ילקוט שמות קסו):

ולמה השליכו אותו ביאור? כדי שיהיו חושבין האסטרולוגין שכבר הושלך למים ולא יחפשו אחריו: כיון שהושלך משה למים, אמרו: כבר מושלך מושיען במים. מיד בטלו הגזרה: אמר ר' אחא בר חנינא: אותו היום, ששי בסיון היה. אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא: מי שעתיד לקבל תורה מהר סיני ביום זה, ילקה במים ביום זה? לפיכך ניצל. (ע"פ ספר התודעה)

הלכות ז' באדר

א. מנהג חסידים ואנשי מעשה (הבריאים) להתענות ביום שבעה באדר שהוא יום פטירת משה רבינו. ונוהגים לעשות לימוד בליל שבעה באדר, ומנהג יפה הוא. [ילקו"י מועדים (עמוד רעד). חזון עובדיה פורים עמ' לב. והוא ע"פ הגמ' (קידושין לח.) שפטירת משה בז' באדר].

ב. יום זה נקבע בהלכה כיום ה'חברא קדישא' ולאחר הקמת מדינת ישראל יום זה נקבע גם כיום הזיכרון לחללי צה"ל ומערכות ישראל שמקום קבורתם לא נודע. כמשה רבנו שמקום קבורתו לא נודע.

ג. ביום זה חברי ה'חברא קדישא' מקיימים תפילה משותפת עם אמירת סליחות מיוחדות ליום זה, יוצאים לפקוד את בתי הקברות וסמוך לחלקות שם נקברו הנפטרים במהלך השנה האחרונה, אומרים תפילה מיוחדת עם בקשת מחילה כללית. מתוך חשש שמא לא נהגו בכבוד הראוי לנפטר, שהרי רק משה - נתעסק בו ריבונו של עולם לפי כבודו.

ד. קבלת תענית - המתענה ביום שבעה באדר, צריך לקבל על עצמו את התענית בתפלת מנחה של היום הקודם, ככל תענית יחיד שאדם מקבל עליו להתענות, שצריך לקבל ממנחה שביום הקודם, כמבואר בשלחן ערוך (סימן תקסב סעיף ו). ויאמר את הנוסח המובא בסידורים קודם אמירת 'עושה שלום' שבסיום העמידה.

ה. כשהשנה מעוברת יש נוהגים להתענות ביום ז' באדר א', ויש נוהגים להתענות ביום ז' באדר ב'. והמנהג האחרון יותר נכון להתענות באדר ב'. וכן יש לעשות הלימוד בליל ז' באדר ב'. וטוב לעשות הלימוד גם בז' באדר א', וגם בז' באדר ב'.

ו. יש נוהגים שאם יש עשרה מתענים בבית הכנסת בשבעה באדר, מוציאים ספר תורה במנחה וקוראים ויחל. וכן השליח צבור אומר ברכת עננו ברכה בפני עצמה בחזרה, כשאר תעניות צבור. ויש אומרים שאין נכון לעשות כן. ולכן שב ואל תעשה עדיף, והשליח צבור לא יאמר עננו בחזרה ברכה בפני עצמה, אלא בשומע תפלה, וכן לא יוציאו ספר תורה במנחה לקריאת "ויחל". וכן לעניין נשיאות כפים, שב ואל תעשה עדיף. [ילקו"י מועדים עמ' רעו. חזו"ע פורים עמ' לה, ולכן במקום שאין מנהג ברור, שב ואל תעשה עדיף].

לעילוי נשמת אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - גלב"ע יב' תמוז תשע"ז

עלון זה מוקדש:

לרפואת: אברהם ולאה ציטרון, שרה בת שמחה. מרים יהודה. ציפורה יהושע לוי. ביבה אלימלך. ישי הלוי. עור בן עישה. תקוה בת עזיזה. אלגרה בת ג'אן. אסתר בת זוהרה. מויל בת ענולה. אברהם בן רחל. רחמים בן סולמנה. הראל בן אביגיל. אילנה בת סליחה. ישי ורחל לוי. חנה בת זוהרה. מיטל מוריה אדרי הי"ו. להחזרת נעדר צה"ל ושבייו ובהם: אורון שאול, הדר גולדין, גיא חבר, רון ארד, זכריה באומל, יהודה כין, צבי פלדמן, יהונתן פולארד הי"ו. לעילוי נשמת: הגר"ע יוסף צוק"ל. הגר"מ אליהו צוק"ל. רבי מסעוד מלול זצ"ל. רבי יצחק שושן זצ"ל. רבי יעקב שושן. הרב שלמה צורף. יונה יונה. סופר מנחם. אליאור קדושים. הרב אברהם צוקרמן. יצחק עמירה. נדיר נחום. נסים כהן. רובי צעדי. יצחק בן מויל מורח. מרדכי ומשה מורח. ישראל אברהם נתן. אברהם אוהיון. מרדכי צאי. ראובן אלון בן נוסיה. יצחק ועמרם אטאס. ר' חיים אחונטה. לוי יצחק אמרדי. אורן מועלם. אליהו מייטו. דוד חובי. דוד גרוסברג. יואל דללי. עמוס דמרי. סימנטוב משה יהודה. ישראל בן מגרה. רבי דוד הכהן. ישראל בן שושנה. נעים משה. אהרן מורח. יצחק ושמחה אילון. נסים וסוליקה שושן. יצחק ולאה אסטרונג. נדירה שמעון. מנירה לוי. לייט שבת. אסתר בת תורא. אסתר חרד. חנה יצחקי. דינה פונק. אליהו בת פריחה. תרצה זיגדון. אסתר וענבר נחום. דניאל אלמליח. אליהו אדרי, נסים מלי מרים וענתו. עזיזה עמוס. רות יעקב. חיה רחל לוי. נעימה בת מ'ודה. לואיזה מדר. זוהרה בת חנה. עליזה כהן. שרה אוליאל. יוכבד ועקנין. עישה דהן. בריכה סופן. רותי אנול. סבטלה בת אולנה. אסתר איבני. כמיסה דידי. כמישה כהן, אלים טובול. אילה שחר. רבקה ישעיהו. אריאל דרסעבר ז"ל. ולע"נ הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שגדור, שושנה רוזה, רפאל פריצי, וציציליה צילה לבית משפחת ציטרון הי"ד.

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לרדד: 0537788483
אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה